

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

6 Quenam ad substantiam, et naturam, et quae ad accidentia commodati
pertineant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

pupillus civiliter non teneatur, naturaliter tamen tenetur. *Gloss. in l. Sed mihi, iam citata.*

Furius item commodare non potest. *l. Nec in furioso. ff. Commodati, legimus sic: [Nec in furiosum commo- dati actio danda est, sed ad exhibendum aduersus eos dabitur, vt res exhibita vindicetur.]*

Postremo commodari potest cuique etiam seruo, impu- beri, furioso, Bartolus, & alij *in l. 1. & 2. ff. Commodati.*

Quae res possint commodari.

CAPVT IV.

PRIMO quaeritur, An commodatum consistat in re- bus incorporatis? Quidam veterum negarunt in his rebus commodatum consistere, sed Bart. Paulus, Sali- cet. Aretin. & alij, affirmant his in rebus posse consistere. *l. 1. ff. Commodati, idem etiam docet Gloss. cap. 1. de Com- modato. Vnde iura, & seruitutes, & pensiones, & redditus an- nui commodari queunt.*

Secundo quaeritur, An res aliena commodari queat? Respondeo, distinguendum esse: cum est quis bonae fidei possessor, ea res commodari potest: at male fidei possessor commodare non potest, nihilominus *in l. Commodare, & l. Ita vt si fur. ff. Commodati, dicitur commodare posse rem alienam, vt fur, & praedo. Hoc autem ideo leges illae per- mittunt, quia nihil aliud volunt, nisi quod fur, & praedo pos- sunt agere actione commodati, si rem alienam commoda- uerint. At vero secundum conscientiam commodare ne- quit possessor male fidei, quia eam Domino restituere, natu- rali iure compellitur.*

Tertio quaeritur, An res sacra commodari possit? Respon- deo, vnam Ecclesiam alteri commodare posse res sacras, quia Ecclesia non accipit rem faciam, nisi ad sacras vsus: at vero ad communes, & profanos vsus res sacra commo- dari non potest.

Quarto quaeritur, An res, quae vsu ipso statim consumi- tur, commodari queat? *In l. Sed mihi, §. ult. ff. Commo- dati, habetur: [Non potest commodari id, quod vsu primo consumitur, nisi forte ad pompam, vel ostentationem quis accipiat.] & in l. Sapē. ff. eod. tit. sic est: [Sapē etiam ad hoc commodatur pecunia, vt ditis gratia, numerationis lo- co intercedat.]*

Quot, & quae obligationes ex commo- dato nascantur.

CAPVT V.

IS qui commodatum accipit, sex obligationibus tenetur. Prima est, vt non potest re, nisi ad eum vsum, ad quem accepit; ita vt si re vtatur aliter, quam commodata est, furti teneatur: vt si tibi equum commodauit, vt ad villam duce- res, tu vero ad bellum duxeris. *l. Si vt certo, §. Quod vero in senectute, & §. Quinimmo, & §. Idemque. ff. Com- modati. Nec potest vt re diutius, quam pactum fuerit, vt colligitur ex l. Si vt certo, proxime allata. Secunda obliga- tio: debet restituere commodatum tempore constituto. *l. de Restituendis. C. de Commodato, & l. Si vt certo, praeci- tata. Tertia: debet eandem rem in specie, vt Iurisconsulti loquuntur, reddere creditori: quia in l. Rei Commodatae. ff. Commodati, habetur: [Rei commodatae retinere nos, qui- damus, dominium, proprietatem, & possessionem, sed om- nis res aliena suo est Domino restituenda.] Quarta: ipso iure compellitur, qui rem commodatam accipit, restituere non deteriorem factam dolo, aut culpa sua. *l. Sed mihi vi- detur, §. Si reddita, & l. In rebus, §. Siue autem, & l. Eum qui. ff. Commodati. Quinta: debet rem commodatā ser- uare, ea cura, & diligentia, qua res suas. l. Si vt certo, §. Quod vero in senectute, ff. Commodati. Sexta: secundum con-***

scientiam cogitur compensare, & reparare damna, quae re- commodata passa est dolo, & culpa sua. Haec obligatio col- ligitur ex super. oribus quinque obligationibus.

Quenam ad substantiam, & naturam, & quae ad accidentia commodati pertineant.

CAPVT VI.

IN primis ad commodati substantiam spectat, vt is, qui commodat, rem alteri tradat vtendam. *l. Obligatur, ff. de Act. & oblig. & Gloss. ibidem in verb. Re. & verba, & Instit. §. Item is. Quibus modis re contrah. oblig.*

Secundo, necessarius est in commodato consensus con- trahentium. *l. 1. §. Adeo, ff. de Pactis.*

Tertio requiritur, vt rei commodatae dominium, sine proprietate maneat penes eum, qui dedit. *l. Rei commoda- ta, & l. Nemo, ff. Commodati, & Instit. Quibus modis re contrah. oblig.*

Quarto, vt reddatur eadem res in specie: scienim lo- quantur Iurisconsulti: Philosophi vero dicebant, vt eadem res numero reddatur. *Instit. Quot mod. re contrah. oblig. §. Item is.*

Quinto, necesse est, vt commodatum gratis, nulla ac- cepta mercede detur. *Instit. Quibus modis re contrah. oblig. §. Item is, vers. Commodata.*

Sexto, vt commodatum ad aliquem certum, & specta- lem vsum, & ad aliquod tempus, etiam certum, expellat, vel tacite detur. *Glossa in cap. 1. de Commodato, & l. Commo- dato, §. Sicut, ff. Commodati. Cyuus, & Bart. in l. 1. §. 1. ff. eod. tit. Ioan. And. & Panorm. in cap. Precarium, de Pre- carijs, cap. 1. de Commodato.*

Accidentia vero commodati sunt, cum res, quae commo- datur, assimilata datur, vt si forte perierit, tantundem redda- tur, quantum valebat. Item, cum quis, qui commodatum accipit, sponte sua se obligat creditori ad reddendum, vel rem, vel pretium rei, etiam si fortuito perierit, vt postea pa- tebit. Item cum quis commodatum suo periculo suscipit, vt inferius explicabo.

De Pactis, quae in commodato solent, aut possunt apponi.

CAPVT VII.

PRIMO quaeritur, ex qua culpa teneatur, qui com- modatum accipit? Respondeo, quando commodatum solum est gratia eius, qui dat, tunc is, qui accipit, tan- tummodo tenetur ex dolo, & lata culpa, vt colligitur ex l. Si vt certo, §. Interdum, ff. Commodati, & l. Contractus, ff. de Regulis Iuris.

Quando commodatum est causa vtriusque, dantis, sci- licet, & accipientis, tunc qui accipit, tenetur ex dolo, & culpa lata, & leui, sed non leuissima, vt patet ex l. In re- bus, ff. Commodati, & l. Contractus, ff. de Reg. Iur. Quan- do vero commodatum est tantum gratia accipientis, sunt opinioniones. Sotus lib. 4. de Inst. q. 7. art. 2. concl. 4. vers. cre- diderim namque, asserit, eum, qui accipit, minime obligari ex leuissima culpa, immo nec leui, si ea culpa leuialis non sit. Nauar. in Manual. cap. 17. num. 184. merito confirmat hanc sententiam, quippe quae pugnat cum cōmuni Docto- rum opinione, & vtroque iure. Quoniam reuera, inquit, non solum est contra communem Doctorum consensum, sed etiam manifeste aduerlat iuri Canonico, & Ciuili. Nam in cap. de Commodato, ait Pontifex: [Cum quis tan- tum gratia sui commodatum accipit, de leuissima etiam culpa tenetur.] Idem colligitur ex l. Quis situm, vers. Eum quoque, ff. de Precario. l. Contractus, ff. de Reg. Iur. & l. In re- bus, ff. Commodati, & l. Si vt certo, §. Nunc videndum, vers. Commodatum, ff. eod. tit. Certi igitur iuris est, eum, qui accipit commodatum sui tantum gratia ex leuissima culpa